

KARŞILAMA DURAĞI

Günaydın ve Haute-Alsace Dominikenleri manastırına hoş geldiniz, 14. Yüzyıldan kalma manastır, tarihsel anıtlar arasında sınıflandırılmaktadır. Dominikenler manastırını artık bir ibadet yeri değil, Kültür Bakanlığı tarafından anlaşmalı sahne etkinlikleri adında Müziğe tahsis edilmiş bir kültür merkezidir.

Haute-Alsace Dominikenleri Haut-Rhin konseyi mülkiyeti olup, Hohlandsbourg şatosu, Wesserling parkı ve Alsace Yaşam Müzesi gibi Haut-Rhin'deki büyük sitelerdendir.

İşte Dominikenler manastırındasınız, istisnai bir kadere sahip olmuş bir manastır ve eğer zamanı durdurmak mümkün olsaydı, günah çıkartan rahipler, bağıra çağıra balık satan balıkçılar, tekstil işçileri ve büyük Rostropovitch burada buluşabilirlerdi.

Ziyarete başlamak için, eskiden bir dua ve içe dalış yeri (murakabe) olan kemer altı yoluna (revak) yönelmenizi öneriyoruz.

Ziyaretinizi size önerilen yönden başlamanızı tavsiye ediyoruz, çünkü güzergâhınızda işitsel rehberinizin konu sayılarına uygun sayıları bulacaksınız.

Meraklı olunuz, kulak kabartınız ve Dominikenlerde hoş bir gezinti yapınız.

KEMER ALTI YOLU DURAĞI

Vosges kumtaşları içlerini çekiyorlar... Onları dinleyin: size yedi yüz yıllık bir tarihi anlatıyorlar.

Bu kemer altı yolu, günah çıkartan rahiplerin olduğu eski bir Dominiken manastırına aittir. 13. Yüzyıl başında Aziz Dominique (Dominik) tarafından Toulouse'da kurulan dilenci tarikatı, vaz vermek ve dilenerek geçinmek amacıyla şehre yerleşmiş rahiplerden oluşuyordu ve başlıca amacı katar adı verilen din sapkınlarıyla mücadele etmektir. Tarikat kurulduktan sonra, özellikle Rhin vadisinde hızla gelişti. 1224'den itibaren Strasbourg'da varlığını sürdüren tarikat, 1924'de buraya altı kilometre uzaklıkta dikkat çekici bir roman yapısı olan, Murbach manastırını koruması altında Guebwiller'e uzandı.

Bu yerleşme, günah çıkartan bir rahip tarafından yazılı bir belgede şu şekilde anlatılıyor: « Kutsal Zeytin Dalları Pazarından sonra gelen Çarşamba günü, saygıdeğer efendi Berthold, Falkenstein soyundan bir kont, başrahip ve Murbach rahipler meclisi başkanı ve bunun yanı sıra saygıdeğer meclisin tamamı ve Guebwiller halkı, dominiken papazlarını karşılayıp, şehirlerine kabul ettiler. Henüz, bir kilise ve manastır inşa edilecek yerleri olmadığı için, onlara gümrük binası ve buna bağlı yerler verildi. » »

Bu yerin inşaatına Aziz Pierre ile Aziz Paul'e ithaf edilen kilise ile 1306'da başlandı.

15. Yüzyılda, kilise kurallarına daha sıkı uyulması için tarikatın reform sonrasında manastır değişikliğe uğradı. Kilisenin küçük çan kulesi de bu dönemde inşa edildi. 1525'de, soylular ve kiliseye karşı « hödüklerin isyanı » adı verilen bir halk ayaklanması sırasında, manastır yağmalandı.. Bir asır sonra da, imparatorluk ve Fransız –İsveç birlikleri tarafından 30 Yıl Savaşları sırasında yağmalandı.

17. ve 18. Yüzyılda, hayatının bir bölümünü Guebwiller Dominikenlerinin tarihini incelemekle geçirmiş olan, dominiken rahibi Séraphin Dietler, manastırın güncesini kaleme aldı. Bu yakıp, yıkmalardan önce manastırın çok sayıda araştırmacıyı çeken, içinde değerli eserler bulunan bir kütüphaneye sahip olduğunu belirtmiştir.

Fransa kralının manastıra Murbach topraklarını vermesiyle, manastırın durumu 1680'de iyileşmiştir. Çeşitli inşaat şantiyeleri ve arazi genişletmeleri, papaz ve rahipler birlikte, 27 din adamı ile 1690'da en parlak dönemini yaşayan bu topluluğu her zaman korumuş olan, Murbach başrahibi tarafından finanse edildi.

SAHİN DURAĞI

Gotik mimarili kilise mihrabın sonuna kadar 57 metre uzunluğunda, 20 metre genişliktedir. 15. Yüzyılda, demir iskelet kullanılması sayesinde kiliseler daha genişletilmiştir ve daha büyük pencereler bol miktarda ışığın girmesini sağlamaktadır. Bu kilise, fakirlik idealini ifade etmek ve vaazı kolaylaştırma amacıyla bir sadelik kaygısıyla inşa edildi. İki kısımdan oluşmaktadır: mihrap, manastır mensuplarının dua ettiği yer ve müminlere ayrılmış olan sahin. Halk ve ruhbanlara ayrılan kısımlar birbirlerinden bir köprü şeklindeki minber ile ayrılmıştır.

1228 Dominiken tüzüğü tarikata ait kiliselerin 30 metreden daha yüksek ve mihrap ile ayin eşyalarının konulduğu yer hariç, kaplamanın taş olamayacağını belirtmektedir. Dolayısıyla, bu kilise 21 metre yüksekliktedir ve tavanı ahşap olup, istisnai akustiğinin sırrı bu ahşap tavadır.

Eskiden var olan bazı öğeleri artık yoktur ; mesela yörenin soylu aileleri tarafından 1438'de bağışlanan orijinal vitraylar ya da Fransız devrimi sırasında odun olarak satılan kilise mobilyaları gibi.

Guebwiller dominikenleri Haut-Rhin vadisinde bulunan en güzel duvar resimleri bütününe sahiptir. Son restorasyonlarda, zengin bir duvar ikonografisi ortaya çıkarılmıştır. Dominikenler, Roma tarafından tavsiye edilen inancı vaaz ediyorlardı ve duvar resimlerini, çoğu okuma yazma bilmeyen halkın eğitiminde kullanıyorlardı. Bu resimler, dominiken vaazlarına ilişkin, özellikle İsa ve Aziz Dominique'in örnek hayatlarından sahneleri tasvir ediyorlardı. Kilisenin dört duvarı bunlarla kaplıydı.

Sizi, Alsace'ın en büyük penceresinin yanından, sahinin dibine doğru ilerleyerek bu resimleri keşfetmeye davet ediyoruz.

BATI DUVARI DURAĞI

2004'de tamamen restore edilen batı duvarı, Guebwiller avlusu ikonografisini temsil etmektedir. Burada, resimlerin yapıldığı üç dönem gözlemlenebilmektedir: Birincisi ortaçağ, ikincisi Rönesans sonu ve üçüncüsü barok dönemleri. Bir restorasyon sırasında en büyük zorluk hangi dönemin korunacağına karar vermektir; çünkü farklı dönemlerin resimleri çoğu zaman birbirleri üzerine yapılmıştır. Ortaçağ dönemini ortaya çıkarmak bazen sonraki iki tabakayı reddetmek anlamına gelmektedir. Büyük bir uzmanlık gerektiren gerçek bir dilemma söz konusudur.

Ortaçağ dönemi, büyük pencerenin her iki yanındaki, aziz Christophe ve aziz Oswald'ı tasvir eden iki büyük formatta resim ile karakterize edilmiştir.

Uzun parçalı, pullu bir elbise giymiş olan Aziz Christophe, sol kolunda bebek İsa'yı taşımaktadır. Ani ölüm halinde şefaati için yakarılan aziz, Orta çağda özellikle hacı seyyahlardan büyük saygı görüyordu. Aziz Oswald ise, hasat koruyucusu olup, hasadın buğdayları tavan arasında stoklanmaktaydı.

Azizlerin ayaklarında bağışta bulunanlar tasvir edilmiştir. Bağışta bulunma, Orta çağda en yaygın uygulamalardan biriydi. Bağışlar, halka açık törenlere konu oluyordu ve söz, hareket ve ikonografiden oluşan tam bir simgesel ayinin başlıca nedeniydi. Duvar resimlerinde azizlerin yanında bağışçıların tasvirlerinin bulunması bu anlayıştandır. Bağış, günahlardan kurtaran bir eylemdi ve bağışlayan bu sayede cennetten bir yer edinmeyi düşünmekteydi. Çünkü bağış, bağışçılara karşı borçlu durumuna geçen üst düzey yöneticileri son karar gününde bağışçıların iyi eylemleri hakkında şahitlik yapmaya zorluyordu.

Pencere boşluklarının üst kısmını çevreleyen küçük meleklerle süslü çiçekli kurdeleler 18. Yüzyıl tarihlidir. Barok anlayışın tipik örneğidir. Mihrabın bazı yüksek pencerelerinin çevresinde de aynı türden süslemeler bulunmaktadır. Başınızı çevirerek görebileceğiniz, minberin üzerinde, mihrap hizasında bulunan İsa'nın doğumunun müjdelenmesi temalı resim de aynı şekilde süslenmiştir.

Müjdeleme, İsa'nın rahme düşüşünü simgelemektedir. 1711'de barok tarzda, pembeden beyaza dönüşürken, maviden geçen, sıcak ve canlı renklerin kullanımı ile karakterize bir şekilde çizilmiştir. Resim kompozisyonu iki dünya sunmaktadır: Meryem'in görünür ve dünyevi dünyası ile Meryem'e mesajını veren melek Gabriel ile cisimleşen Tanrının görünmeyen, göksel dünyası. Zafer takı resimleri, mermer görüntüsü vermek ve yükselme hissini güçlendirmek için bir göz hilesidir.

Guebwiller Dominikenlerinin dini sayfasının nihai olarak nasıl kapatıldığını keşfetmek üzere minberin altına gelmenizi öneriyoruz.

MİMBER ALTI DURAĞI

Minber, müminlerin sahını, rahiplerin mihrabından ayıran bu esas parçadır. Bir taraftan çok sayıda resim sayesinde, halkın İsa'nın hayatından bazı sahneleri resimlerden okumasını sağlar; diğer taraftan halkın şarap-ekmek ayinini görmesini engeller. En solda bulunan sütun aralığının en altında, 14. Yüzyıl tarihli bir çarımha gerilmiş İsa görülmektedir. Bu çarımhanın üzerinde sıra ile diğerleri görülmektedir: başları öne eğik aziz André ve Aziz Pierre, bir tekne içinde çıplak, acı çeken aziz Jean, aziz Jacques'ın recmi, canlı canlı derisi yüzülen aziz Barthélémy'nin acısı ve aziz Paul'un kellesinin uçurulması.

Son sütun arasında, yine çarımha gerilmiş İsa, etrafında Bakire Meryem, aziz Jean, Kiliseden dört papapz ve Orta Çağ'da manastır düzenlerinin büyük kurucuları. Ayrıca, üç fakir kıza çeyiz veren aziz Nicolas, aziz Pierre'den vaiz esasını alan aziz Dominique ve paltosunu paylaşan aziz Martin görülmektedir.

Kilise'deki en eski resimler olan bu resimler, ilk olarak İkinci Dünya savaşı sırasında Almanlar tarafından restore edilmiştir. III.Reich fethedilen yeni topraklardaki hazineleri listelemekle görevli uzmanlar gönderdi. Böylece, halihazırda Colmar arşivlerinde saklanan listeler, 1941'de ilk kez bu şekilde gerçekleştirildi.

Guebwiller manastırında hayat uzun ve sakin bir nehir gibi değildi: Tarihte iyi ve kötü günler gören, beş asırlık manastır hayatı ve o sırada manastırda 15 kişiden ibaret olan Dominikenler, Fransız devrimi ile son bulmuştur.

Şehir sakinleri tarafından sevildiklerinden, yine de Temmuz 1789'dan sonra görülen yağmalardan endişe etmemişlerdir. Ancak, Kasım'da kiliseye ait mülkler ulusal servete dönüştürülür ve 1790 başında, dinsel tarikatlara son verilir. Rahipler manastırı terk etmeye zorlanır. Bazıları, Belfort kapusenlerine katılır, diğerleri ailelerine geri döner. Dominikenlerden az zaman sonra kurulan, günümüzde var olmayan komşu Saint-Michel manastırının dominikenleri de aynı akıbete uğrar. 1745'te minber üzerine yerleştirilen bir Silbermann organu, karma Wasselonne kilisesi satın alır. Kilise ve manastır açık artırmada satılır.

Bu manastırın dinsel hayatı böyle biter. Ancak, en azından dinsel hayatı kadar ilginç yeni bir sayfa açılır: müzik sayfası. Bunu takip etmek için, minberin merkez kapısının arkasında bulunan, ve üst mihraba erişim sağlayan büyük kırmızı merdivenden yukarı çıkmak gerekir.

ÜST MİHRAP DURAĞI

19. Yüzyılın başında, yeni bir toplumun ve sanayi devriminin ufukta belirdiği yerdeyiz. Fabrikalar, yazıhaneler, artık evrim geçirmiş bir dönemin hayaletinden başka bir şey barındırmayan, çok sayıda dini binayı ele geçirirler. Kırmızı halılı, görkemli merdivenin artık yegane işlevi yeni burjuvaziye bilgi ve sanatlara ulaştırmaktır.

Bu yerlerin yeni sahibi, Jean-Jacques Bourcart, büyük bir sanayici ve müziğin büyük bir ihtiyaç olduğuna ikna olmuş bir iyilikseverdir. Kilisenin mihrabının yanı yüksekliğinde bir yer yaptırır. Alt kısım, herkesin özgürlüğüne kavuşması için gerekli görülen, müzik eğitimi verilmesi gereken işçilere ayrılmış bir çalışma odası olur. Üst katta ise, kemer ahşap bir duvar ile kapatılır ve bir ısıtma sistemi yerleştirilir. Bütün sene boyunca faaliyette olan, bir konser salonu oluşturulur : Bundan sonra Dominiken manastırının müzik macerası başlamaktadır. Ve tüm yaratılanlar gibi, kadınlardan doğmaktadır : olağan dışı bir kaderleri olan üç kadın.

Birincisi, 1803 Guebwiller’de doğan Margarethe Schmuck’tur ; 26 yaşından beri derslere alıştığından, Avrupa’nın en ünlü divalarından biri olur. Alman harp sanatçısı Franz Stockhausen ile olan evliliğinden iki çocuğu olur, çocuklarına çok sık ziyaret ettiği doğduğu şehri tanıtmayı ister.

Bu Jean-Jacques Bourcart’ın üst mihrapta konser dizileri başlattığı dönemdir : Bu yeni konser salonunun açılış konseri 22 Kasım 1838’de, Joseph Haydn’ın öğrencisi Sigismund Neukomm’un şefliğinde gerçekleşir.. Konser, Mozart’ın sihirli flüt uvertürü ile başlar.

Avusturya’ya yaptığı iş seyahatlerinden birinde, Jean-Jacques Bourcart on yıllar boyunca Guebwiller’e yerleşmesini sağlayacağı bestekar Karl Kientzl ile tanışır. Karl Kientzl burada bir kaç müzik grubu kurar, bunlar arasında bir senfoni orkestrası ve çok saygın birkaç koro vardır.

Margarethe Stockhausen’in Lieder yorumunda uzmanlaşmış, ünlü bir bariton olan oğlu Jules sayesinde bu müzik dönemine imzasını atan ikinci kadın sahneye çıkar: bu kadın, ünlü bestekar Robert Schumann’ın eşi Clara Schumann’dır ve çoğu zaman Jules Stockhausen’e pianoda eşlik etmektedir ve böylece 30 Ocak 1858’de Dominiken manastırında bir konser verir. Bundan sonra da, üç kez daha gelir.

1850’li yıllar Guebwiller’in müzik sayfasının başlangıcıdır ; müzik kitapları burayı, Kolonya ve Bale düzeyinde, gelişmiş bir müzik merkezi saymaktadır. Bu itibarlı macera, bir yüzyıl sonra, 1959’dan itibaren Guebwillerli bir başka sanayici olan Alphonse Mader’in teşvikiyle benzersiz bir şekilde tekrar eder. Ancak konserler artık Florival müzesi olan, üst mihrapta değil, ancak eşsiz bir akustiği bulunan sahında verildi. Dünyanın uluslararası çapta, en önemli sanatçıları burada sahne aldı: Rostropovitch, Petrucciani, Sviatoslav Richter, Jordi Savall, Barbara Hendricks, ve bunların yanı sıra en ileride gelen orkestra ve vokal grupları.

SACRISTIE - DURAĞI

Jean-Jacques Bourcart, farklı bölümlerle manastırda yeni bir düzen tasarlar. Yeni tasarlanan konser salonu ve tekrar salonunun yanında, sahin sırayla depo, ahır, hale dönüşür. Manastır binalarını, burayı bir fakirler yurduna çevirerek, Dominiken manastırına kendi izini bırakacak üçüncü kadın olan, eşi, Climène'e tahsis eder.

Protestan ve sanayici bir aileden gelen, Climène, eski manastırın kutsal eşyalara ait kemerli kısmını 1836'da bir protestan ibadet yerine çevirir. Kocasının işleri için bütün Avrupa'yı dolaşırken, 13 çocuğu ile ilgilenen bu kadın 36 yaşında hayata veda etmiştir.

Kutsal eşyaları saklama bölümü veya protestan kilisesi, sivri kemer şeklinde dört kemerden oluşmaktadır. Kilit taşları, yöredeki büyük derebeyi ailelerinin armalarıdır ; bunlar arasında Andlau kontunun arması da bulunmaktadır. Tualler Climène'in oğlu ve Jules Stockhausen'in çocukluk arkadaşı, Paris ve Roma'da sanat okuyan Emile Bourcart'a aittir. Ressamın protestan oluşu, azizlerin değil, İsa'nın hayatından sahnelerin betimlenmesini açıklar. Burada, özellikle çobanların tapınması görülmektedir.

Ayrıca, fakirler yurdunun katolik sakinleri de unutulmamıştı ; bunların da, hemen bitişikte küçük bir kilisesi bulunuyordu.

NEOGOTİK KİLİSE DURAĞI

Protestan kilisesi ile aynı dönemde düzenlenen, neogotik tarzdaki katolik kilisesi, dominiken rahiplerin toplandığı eski kurul odasının bir bölümünü kaplamaktadır: kilisede tamamen suni bir kilit taşı, bir mihrap ve önemli sayıda heykel bulunmaktadır.

Kilise bahçeye çıkmanıza imkan veren, girişteki kemerli yola açılmaktadır. Bu Orta Çağ bahçesi, burada ikamet eden bestekar Vincent Villuis tarafından bestelenmiştir. Burada, klasikten caza, Orta Çağ şansonundan, en yeni elektronik arayışlara kadar müzik kraliçesidir. Yukarı Alsace dominiken manastırını aynı zamanda, yeni bir tinselliği şekillendirmeye özgü sayısal sanatlara da açıktır ; bu ise artık mistik olmasa bile, en başından bu yana bu yere damgasını vuran tinselliği yansıtmaktadır.